

Izhaja

vsak četrtek; ako je ta dan praznik, dan poprej.

Dopisi naj se izvolijo frankovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 20 vinarjev od garmondvrste za vsakokrat.



MIR.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Velja:

za celo leto 4 krone (2 gld.).

Denar naj se pošilja pod napisom:

Upravništvo „Mira“ v Celovcu.

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.



Leto XIX.

V Celovcu, 22. februarja 1900.

Štev. 8.

Rana na národnem telesu.

(Nekaj za národno gospodarstvo.)

III. Kakšna je ta rana?

Da nismo zdravi, vidi vsak, ki ima odprte oči. Stari moške, kateri so videli življenje pred štiridesetimi leti, majajo z glavami in ne zastopijo mladih ljudi in njih obnašanja. Nek čuden duh je med ljudstvom dandanes. Na deželi vsaj se je vse predelalo. Kako so prej priprosto živeli; v hrano jim je služilo to, kar so sami pridelali, mleko in poljski pridelki. Pri tem so bili zdravi in veseli in malo jih je stalo. Njih obleka je bila navadno tudi iz domačega platna ali sukna, bila je po ceni in trpežljiva; za praznike so si kupili tudi kaj boljšega, a varovali so obleko in jo imeli skoraj celo življenje. Ob nedeljah je bilo njih veselje iti v cerkev in tam poslušati dobre nauke, predpoldne in popoldne so bile cerkve polne. Otroci so bili pokorni, stariši skrbilivi, posli zadovoljni in zvesti. Kmetje so imeli posestva večinoma brez dolgov, posli so si pa za stare dni tudi še nekaj prihranili. Pred vsem pa je vladala med ljudmi bratska ljubezen in zvestoba; tedaj je bil še mož beseda, v sili so si radi pomagali in eden drugega podpirali. Ali dandanes? Vse toži, da gre slabo. Res se je tudi nekaj predrugačilo. Posebno za kmete je narastel davek, njih pridelki so pa zgubili ceno in ravno kmet ima še največ povoda, če toži o slabih časih. Sploh pa so se ljudje sami poslabšali in umevno je, da so potem večinoma vsi prizadeti, tudi oni, kateri so morda še ohranili staro poštenost, skrbljivost in priprostost.

Koliko gre dandanes n. pr. samo na obleko. Prav je, da je človek čedno oblečen; a če vsak hoče biti gospod, to pa ne bo neso vsem. Domačega platna ali sukna že skoraj ne vidiš, vse mora biti iz štacune, za drag denar; pri tem pa je obleka slaba, da v par mesecih razpade in zopet mora biti nova in se morata plačati krojač in šivilja. In nekateri ne vedó, kaj bi si navlekli nase, in drugi jih morajo posnemati. Koliko bi se pri hiši, kjer je 10 do 12 ljudi, prihranilo na leto samo na obleki, če bi se tako priprosto nosili, kakor prej! Samo na sebi sicer to ni kaj hudega, če si kdo privoščí in kupi boljšo obleko; a če ves zaslužek gre le na to, je pa vendar jako nespametno.

Predrugačilo se je tudi zelo v tem, kako se dandanes ljudje večinoma kratkočasijo. Kakor že omenjeno, so prej ob nedeljah šli vsi v cerkev, potem so imeli tudi svoj kratek čas. A dandanes je nedelja skoraj le za kratek čas, posebno popoldne. In kak kratek čas? Drugega skoraj ne poznajo ali nočejo, kakor takega, kjer se rodé strasti, toraj le na kegliščih, pri kvartah, na plesišču, v gostilni pri pijači; večinoma se igra za denar, visok denar. Če kdo kaj dobi, zapije, navadno pa zgubi ves tedenski zaslužek ali plačilo, potem ni denarja, ni potrebne obleke, ni veselja do dela, ker cel teden misli človek edino le na nedeljo, da bode zopet mogel služiti svoji strasti. Pa tudi igra, sama na sebi, bi še ne bila najhujše hudo; še večje je to, da nekateri mislijo, da so posebno nedelje le zato, da popivajo in morajo biti pijani. To je najhujša rana, na kateri izkrvavijo kmetje, napravijo vse posli in delavci, in pri kateri se spridijo kmečki sinovi.

Ta rana je najbolj spridila tudi naše ljudstvo. Kjer se je razširilo pijančevanje, tam zastoj iščeš poštenosti, varčnosti, delavnosti; tam vlada razuzdanost, prepirljivost, nevoščljivost in preganjanje eden drugega. Otroci ne poznajo več pokorščine in nimajo nikoli dosti od svojih starišev, ker gre vse po grlu; posli so pa tudi taki, da je ž njimi največji križ. Marsikaterega kmeta, ki je sam poštenjak, uničijo otroci ali posli, in vsi stari moške, kateri so videli prejšnjo dobro življenje, majajo z glavami in se strinjajo v tem, da je nek čuden duh prišel med mlajši rod, in da tako ne more iti naprej. Vse toži, a vzlic temu vidimo povsod razkošnost in zapravljenost prav po nepotrebnem. Na mnogih krajih se vresničujejo besede: „Vsedli so se, da bi jedli in pili in vstali so igrati.“ V marsičem velja, da niso časi slabši postali, temveč ljudje sami, in v tem oziru bode nam le pomagano, ako se ljudje sami poboljšajo.

Vsak trezno misleči človek, kateri sam ni še zapadel strašni bolezni našega časa, nezmernemu uživanju in posebno pijančevanju, bo spoznal, da je nam treba nujne pomoči, ako se hočemo ohraniti in ostati sami svoji gospodarji. Posebno grozno se širjujoče pijančevanje mora opozoriti vsakega rodoljuba, da stori, kar je v njegovih močéh, da se to zlo omeji, izkorenini in uniči. Na več boleznih hiramo, a ta je najhujša, ki nam pobere národno premoženje, poštenost, delavnost, zadovoljnost, ki

nas spravlja v časní in večni grob. Dvoje je potrebno, če hočemo si pomagati. Pred vsem mora vsak, ki je zabredel ali je v nevarnosti, da zaide v to strast, imeti dobro voljo, obrniti se nazaj in zapustiti krivo pot; težavno je sicer to, kakor nas uči vsakdanja skušnja, a mogoče je, če si človek išče pomoči v veri in pri Bogu. Drugič morajo pa ljudje poznati, da pijača — sosebnó žganje — kakor sploh vse hrepenenje po časnem uživanju, niso dobrote, za katere je ustvarjeno človeško srce; človek ni zato na svetu, da bi jedel in pil in se razveseljeval, vse to mora služiti le drugim višjim namenom. Ljudje so dandanes pozabili, da na svetu ni nebes, in da si z nezmernim uživanjem in grešnimi vesellicami ne naredijo nebes, temveč le nekaj pekla, kakor nas uči vsakdanja skušnja. Pijanec sam trpi in obžalovanja vredni so vsi, ki morajo zraven njega živeti.

Treba je torej pouka. Ali ta je težaven, ker so predsodki veliki in se človek od zunanjega le prerad pusti zapeljati. Večkrat se dogodi, da če kdo dandanes ljudi svari, naj bi pametnejše živeli, da ga imajo za sovražnega; posebno če kdo svari ljudi pred žganjem, mora večkrat slišati: „Še tega nam ne privoščí!“ In k temu je greh, razvada dandanes že tako postala splošna, da je zapeljevanje neizmerno. Eden drugega zapeljuje, končno se jim zdi že posebné ali celo neumnež, kdor ne trobi v njih rog.

Vendar je pa večinoma naše ljudstvo le zapeljano; poprijelo se je grde razvade, a temeljit pouk gotovo ne more biti brezuspešen. Saj je bilo tudi v drugih krajih tako. Zato sevó ne zadostuje kak časopis ali kak govor, ampak to se more začeti po načrtu, kakor so storili na Švicarskem in v najnovejšem času na Bavarskem. Kdor bi pa zamašil vsem dobrim naukom svoja ušesa, ta naj bi se spominjal besedij, katere je zapisal že Mojzes (V. 21, 18—22): „Ako ima kdo trmastega in neukrotljivega sina, ki ne posluša povelja svojega očeta ali svoje matere, in, ko ga strahuje, noče pokoren biti, naj ga primeta in peljeta k starešinam tistega mesta, in k vratom sodbe in naj jim rečeta: ta najin sin je neukrotljiv in trmast, noče poslušati najinega opominjevanja, udal se je požrešnosti, pijančevanju in nečistosti: ljudstvo mesta naj ga s kamenjem posuje in naj umrje, da spravite hudo izmed sebe, in ves Izrael sliši in se boji!“ T.

PODLISTEK.

Tine in Barigeljc.



Pri deželnem očetu bilo je tako kratkočasno, da smo skoraj prezrli, kako se je dan nagnil in se začela delati noč. Hotel sem to nekoliko popraviti s tem, da sem naglo s Franco in z Okrogelnikovo vstal ter se začel poslavljati od gostoljubne hiše. To pa ne bo šlo tako, oglasi se deželni oče. Danes ostanete moji gosti. Jaz sem bil čisto zadovoljen, ali ženske, ki se hočejo včasih tako držati kakor kakšna nevesta, kedar pride h oklicu, te so seveda iz same sramožljivosti jecljale tisti svoj: „saj bi ne bilo treba in pa nočemo nadleže delati“. Nazadnje se jim je pa še bolj dobro zdelo, da so ostale, kakor meni. In Franca je morala še povedati, da za njo in Barigeljca je kmalu dobro in Okrogelnikova je pa tudi zadovoljna, če prav za pečko leži na trdi klopi, češ, da ima dosti „špeha“ in jej ne pride tako lahko do kosti.

Po večerji oglasi se deželni oče in pravi: „No, Barigeljc, pa povej kaj iz svojega življenja.“ — „No, pa bom“, sem dejal; pa sem še malo pokašljaj in tako-le začel pripovedovati:

Rodil sem se, kakor so mi oče pravili in kakor se tudi v krstnih bukvah bere, prav tisto

leto, kakor poslanec deželnega mesta na Koroškem, menda še celó tisti mesec. Jaz kakor Dobrnikov Volbenk sva prav slovenske krvi. Po rodu tedaj in po starosti med nama ni razlike, samo da je on bolj dolg, jest pa sem bolj kratek ostal. In to bilo je menda uzrok, da niso Celovčani mene, ampak njega za poslanca volili, ker so bajé rekli, da oni hočejo na vsak način bolj — dolgega. Mene je sicer to tistikrat malo peklo, pa moja Franca je rekla: Ej, kaj se boš penil, saj ni treba, da bi moral vsak na prvem klarinetu piskati.

Kakor so mi mati pripovedovali, je moj prihod na svet očeta močno razveselil, posebno za to, ker sem tisti „jej“, precej močno zapel. Tisto noč je spal pri nas v sosedni sobi neki nemški trgovec. Ko je slišal proti jutru ropot in pa moje „petje“, vprašal je očeta: „Barigeljc bas ist.“ Oče so skoraj nekoliko užaljeni mu odgovorili: „Ej, kaj še, basist bo! Ta bo tenorist, saj slišiš, kako visoko poje.“

V svojih otroških letih menda poreden nisem bil, vendar pa precej „frišen“. Enkrat sem imel smolo. Ubil sem, seveda po nesreči, dragoceno in starinsko steklenico. Kmalu sem jo pogruntal, kako bo najboljšo šlo. Šel sem k materi in jih vprašal, ali poslušajo radi povesti. Jaz vem eno prav lepo, sem rekel, pa Vam jo tudi povem, če mi obljubite, da se boste smejali, če vam jo povem. Ker so mati obljubili, začel sem prav počasi sicer prav kratko povest: „Veste mati, enkrat je bila ena steklenica, o katerej ste rekli, da je skoraj sto let stara in tisto sem jest — ravnokar razbil.“ Seveda se mati niso smejali in jest pa tudi ne.

Do sedmega leta menda nisem družega ve-

liko delal, kot jedel in pil, pa stariše jezil. Od sedmega leta so me pa že pred krave upregli in te so me do devetega leta po polji od meje do meje vlačile. Od devetega leta naprej pa se je stvar toliko premenila, da sem zdaj vlačil jaz krave tik njiv od meje do meje, sosedje pa mene za lase sem ter tje. V šolo sem sicer tudi hodil, ali branja in pisanja in drugih nepotrebnih rečí se nisem učil. V šoli smo se učili tako, kakor še dandanes v naših šolah na Koroškem, le — nemškega jezika, ki bi ga pa še danes ne znal, ko bi se ga ne bil drugje naučil. Krščanski nauk so mi gospod v glavo ubili, šteti pa sem se naučil pri Cofinovem Petru, kedar sva za „knofe“ igrala. Če sem bil šole prost, stal sem vedno pri očetu ter gledal in se učil od njih delati. To so tako hoteli imeti in mene je pa tudi veselilo.

Ker pa so kot pameten človek, skrben oče in dober gospodar, sprevideli, da se v takih šolah, kakor so na slovenskem Koroškem, otrok ničesar ne nauči in so bili prepričani, da bi šlo naše lepo posestvo rakom žvižgat, ko bi dobilo gospodarja, ki se v šoli še brati ni naučil, zato so se odločili me v šolo na Kranjsko poslat. Nič ne dé, rekli so, naj stane, kar hoče. Toliko časa te bom dal, ker doma nimamo šol, tja v šole, kjer jih imajo, da se boš tega naučil, kar boš kot gospodar enkrat potreboval. Drugače ti se bode vsak „trep“ posmehoval in te imenoval „neumnega paura“ in pa spred in zad te bodo goljufali. Če boš to dobro porabil, kar se boš v šoli naučil, bodo kmalu vsi stroški z bogatimi obresti povrnjeni.

Kar so oče rekli, to se je zgodilo. Na Kranjskem sem še-le sprevidel, kaj je šola. Tam sem

Dopisi.

Kronski darovi za velikovsko „Narodno šolo“. Č. g. župnik France Mihal iz St. Lipša 2 K. Iz nabiralnika v Martinčevi gostilni v Habru pri Medgorjah po č. g. župniku Jan. Ebnerju 3 K; M. Vedenik, župnik v Otmanjah 3 K 37 v. Slovenski klub v Celovcu 30 K; Boštjan Mišic v Borovljah 1 K; Beljaški rodoljub 1 K 54 v. Povodom obiska gostoljubnega gospoda župnika Lovro Severja v Blačah v Ziljski dolini pošiljajo za velikovsko „Narodno šolo“ prve darove v kronah in beličih, in sicer: preč g. gostitelj župnik Lovro Sever 2 K, Burja 2 K, Barigelj 2 K, Ukljan 2 K. — Nabira prostovoljnim in licitandopotom pri veselici v Kotmarivasi dne 4. febr. t. l. 3 K 30 v. — Povodom obiskanja „Narodne šole“ daroval je za isto Jožef Kraut, predsednik posojilnice v Šmihelu nad Pliberkom, 1 K, in Marija Haller, kmetica v Beli pri Železni Kapli, 1 K; č. g. provizor Jožef Zeichen na Dješkah 10 kron. Na račun obljubljenega stotaka plača č. g. Šimen Čemer, župnik v St. Rupertu poleg Celovca, 20 K. Č. g. župnik Fr. Mihal nabral dne 14. febr. pri godovanju v č. g. duh. svetovalca in župnika V. Šumaha v Šmihelu nad Pliberkom 17 K. — Vкуп 101 K 21 v. — Živeli nasledniki!

Iz Koprivne. (To in ono). Da se rado o vremenu govori in piše, ne pride le od navade, ampak od tega, ker ima vreme veliko važnost za dobro ali slabo voljo, prijetnost, za gospodarstvo in zdravje človeka. To zimo bilo je pri nas, kakor od drugod slišimo in beremo, še precej ugodno. Na gorah je po zimi, če burjo izvzamemo, toplejše ko v dolini. Po sv. Miklavžu je pritisnil zelo hud mráz. Dasi je bilo na solnčni gori pri sv. Jakobu dosti boljši ko doli, vendar je sproti voda v sodu (ker vodo vozimo) zamrznila, tudi v kuhinji. Zaradi jesenske suše je kakor drugodi, manjkalo vode; nosili smo jo zato v košu in rešetu noter, toda ta je sila malo izdala. — Plazi so pač drkali pridno, sredi in koncem decembra, in februarja zopet. Po božiču so črnske voznike zapadli, morali so s Črne priti sneg odmetat, da so ljudje in konji domov mogli. — Naših enega je v Črni sneg s strehe zasul. Konj, ki ga je za uzdo držal, zmikal ga je ven. Lani voznikom ni šlo po volji, ker je prežgodaj zginitel sneg. Letos je vozilo pri dvajset voznikov les s Koprivne, deset, če ne več, poljanecv iz Šmihela in okolice, drugi iz Črne. Trudijo se petak zaslužiti na dan, z dvema konjema. Prej je šlo z lahka; ko se je zjužilo, pa mora vleči — mrha. Varuje se živinica ne. Ne prevelikih blodov se zravna po deset na sani, po 3 do 4 pa se vleče zadi po tleh; konji pa se pretepajo, da se kaj zasluži. Domači ne marajo voziti za isto ceno; seve imajo malo konjev. Dvema tujima sta crknila konja. Domač kmetič je stavil tudi upanje na sneg in kupil konja za 180 gld., pa mu je v treh dneh, po puščanju, poginil. Naznanilo se je guštanjskemu konjederu, ki se je pripeljal z dvema konjema do Črne, potem pa vrnil, ker Koprivna ni njegov okraj. Čez mesec dnij še le ga je odpeljal šentilpski. — „Čas je denar“, mislijo drvarji. Ako se pri drčanju deblo meša, bi moral spodnji zgornjemu klicati, naj neha. Da bi ne zamudili in več zaslužili, pa pusté previdnost v nemar in koj zraven poravnava jo, ko drevesa leté. O onem, ki si je pri tem nogo zlomil, še nismo nič izvedeli. Koj kmalu po tistem je pa njegovega mojstra drevo dregnilo v prsi in roko, da je moral delo pustiti. K sreči je bruno mimo drknilo, da ga ni celo zadelo. Star mož jih pomni veliko, ki so se pobili pri takem delu. Kaj si ljudje škodujejo iz lakomnosti ali prid-

nosti! — Od St. Štefana do novega leta sta tu preč. gg. oo. Fr. Kitak in J. Ferjančič od sv. Jožefa pri Celji ponovila misijon. Prvi so blagoslovili tudi križev pot v farni cerkvi in podružnici sv. Ane, kar nam bo ves čas v veliko veselje. Domačim je Bog poslal najugodnejše vreme; bilo je toplo. Tuje pa je mehki sneg odvrnil, vendar so prišli, dasi malo, iz vseh sosednih far: Črne, Solčave, Kaple, Globasnice. Spoved jih je opravilo čez tri sto. — Domači lovci so to zimo imeli srečo, da so precej srnjakov in zajcev nalovili; eden je ubil belega zajčka.

Iz Lipe nad Vrbo. („Proč od Rima!“) K Vašemu zadnjemu poročilu iz Beljaka o odpadnikih od katoliške cerkve naj poročam nekaj podobnega. Dokler smo imeli v Lipi svojega duhovnika, ni bil nekaterim mogočnejšem noben po volji: vsakega so preganjali in zdaj srečno pregnali, da so knezoškof oskrbovanje fare izročili rožškemu župniku. Zdaj pa se zopet širokoustijo, da bodo, če kmalu ne dobimo lastnega duhovnika, poklicali pastora (Ali so se dogovorili z Beljačani?) in postali luteranci. Seveda je takih „dobrih“ katoličanov le nekaj, menda dva ali trije. O takih pa, ako odpadejo, kakor znano velja: „Cerkve na njih nič ne zgubi in h... nič ne pridobi!“

Iz Šmartna pri Rožku. (Rudokop.) V naši vasi so bili do sedaj zapuščeni stari rudokopi, v katerih so prej kopali svinco. Lansko leto je planinska rudarska družba zopet začela stare jame popravljati in bo od zdaj naprej kopala rudo. Z delom so že začeli. V jamah je dosedaj le 18 delavcev in ti spravljajo star, gnjil les, ki je bil za podporo v hodnikih, ven in delajo nove podpore. Zdaj so že čez dve sto metrov globoko v zemlji in našli so precej debele žile svinčaste rude. Ko bodo vse hodnike pripravili, bode prišlo več delavcev iz Plajberga. Pripravljajo tudi jamo, v kateri bode shranjen dinamit. Naši posestniki bodo imeli pri vožnji zaslužek, ali tudi škodo, ker ne bode delavcev za kmeta; že zdaj kmečki fantje zelo silijo k rudarjem.

Iz St. Štefana ob Zilji. (Pogreb.) Žalostno novico moram sporočiti „Mir“-ovim bralcem. Dne 10. februarja zapustil je nas, ne samo pri nas, ampak tudi po drugih farah dobro znani in spoštovani mož, Jan. Mihorl p. d. Cenc, posestnik v Žužalčah. Že precej časa je bolehal, pa vendar je zmiral delal, kakor je bil navajen. V jeseni lanskega leta pa se je prikazala bolezen tako hudo, da je moral delo pustiti; meseca novembra se je moral podati v postelj, katere ni več zapustil. Dne 30. dec. je sprejel zakramente umirajočih, napravil testament in udan v božjo voljo, potrpežljivo v molitvi čakal na smrt; bil je že prepričan, da ni pomoči. V soboto 10. febr. ob 11. uri dopoldne poklical je še enkrat duhovnika, še enkrat se spovedal in za četrte ure je izdihnil dušo. Č. g. domači župnik Anton Pelnač je spregovoril na grobu nekaj besedij od življenja in delovanja rajnega! Našel je lastnosti, katere je rajni Cenc imel, delovanje njegovo, njegov značaj. Rajni Cenc je živel kot pošten katoličan po besedah: „Dajte Bogu, kar je božjega, bližnjemu kar je bližnjega.“ Zvesto je izpolnoval dolžnosti pravega kristjana in je bil zavoljo svojih lastnostij splošno spoštovan. Imel je zaupanje vseh. Bil je načelnik šolskega sveta. V tem oziru mu morajo

tudi njegovi nasprotniki dati vso čast. Ravnal je vedno pravično. Cenc je bil občinski svetovalec; tudi tukaj je bil na pravem mestu; on je hotel v miru, pokoju živeti; on ni hujskal, on je miril. — Cenc je bil predsednik konsumnega društva. Koliko sitnostij, koliko skrbij, koliko težav je moral prenašati za to društvo! Pa vsega tega se ni ustrašil; pri vsem je bil pravičen, resničen; on ni gledal na svoj dobiček. Cenc je bil odbornik hranilnice in posojilnice za St. Štefan; tudi v tem oziru je velikokrat pokazal, da tudi nasprotniku hoče pomagati v zadregi. Cenc je bil pameten, zaveden gospodar; vsakemu, ki je prišel ga za svet poprašat, — in takih je bilo dosti, — vsakemu je svetoval po svoji misli, brez da bi iskal svojega dobička. Prav zato je rekel g. župnik proti koncu svojega govora: S Cencem zgubili smo veliko: žena zvestega moža, otroci skrbnega očeta, soseska zavednega sosedu in gospodarja, občina pametnega svetovalca, država vnetega občana, slovenski narod poštenega sina in jaz kot župnik dragega, vrliga prijatelja! Opomniti moram še, da takšnega pogreba, takšne udeležbe že dolgo ni videla naša fara v kljub vremenu, katero ravno ta dan ni bilo ugodno. N. p. v m.!

Iz Vogrč. (Požar.) Dne 12. febr. zjutraj je tukaj pogorel Šulnov skedenj. Tri krave so morale poginiti, dasiravno so bile že proste; plamen jih ni pustil iz hleva. Konja, vole in dve junici so rešili. Hišo so rešili pridni gasilci in sneg na strehi. Kar je bilo kmetijskega orodja, je vse čedno zgorelo. Škode je okoli 3000 gld.; zavarovan je bil za 1500 gld.

Novičar.

Na Koroškem.

(„Suppenanstalt“ v Šmihelu nad Pliberkom.) Razni nemški listi so v zadnjem času poročali, da je nemški „schulverein“ (!!) dovolil podporo za „Suppenanstalt“ v Šmihelu nad Pliberkom. Ta novica je morala vsakogar, kdor razmere pozna, iznenaditi in res se Šmihelčani za zdaj radovedno poprašujejo, kje neki je ta „Suppenanstalt“ in kdo je za prvega kuharja. Dobro, dobro! Menimo, da „schulvereinska“ župa, četudi bo prav po nemško-„hajlovsko“ osoljena, slovenskim otrokom ne bode želodcev pokvarila. Tudi to kaže, kaj premore predrznost gotovih ljudij!

(Novačenje.) Vojaške novince bodo letos nabirali v Beljaku dne 20., 21., 22., 23. in 24. marca; na Trbižu dne 26. marca; v Podklostru dne 28. marca; v Železni Kapli dne 30. marca; v Dobrlivasi dne 31. marca; v Prevaljah dne 2. aprila; v Pliberku dne 4. aprila; v Velikovu dne 6. in 7. aprila; v Volsbergu dne 9. in 10. apr.; v St. Lenartu dne 11. apr.; v St. Pavlu dne 17. in 18. apr.; v Brežah dne 20. in 21. apr.; na Krki dne 23. in 24. apr.; v Brežah dne 20. in 21. apr.: na Krki dne 23. in 24. apr.; v St. Vidu dne 26., 27., in 28. apr.; v Šmohoru dne 30. apr. in 1. maja; v Kotičah dne 2. maja; v Kotu dne 4. maja; v Greifenburgu dne 5. maja; na Zgornji Beli dne 7. maja; v Sovodju dne 9. maja; v Milštatu dne 11. maja; v Špitalu dne 12. maja; v Trgu dne 20., 21. in

se v šoli naučil razun krščanskega nauka tudi dobro brati, lepo pisati, natanko računati, pravilno slovensko in pa nemško govoriti in pisati. Zunaj šole pa nas je gospod učitelj učil saditi, presajati in cepiti sadno drevje. Učili smo se živinoreje in še mnogo za našega kmeta koristnih stvari, o katerih se našemu domačemu učitelju še nikdar sanjalo ni. Zato je pa tudi naš gospod šomašter, ko sem se čez tri leta domu povrnil, tak „rešpekt“ pred menoj dobil, kakor pred kakim učenim „prafesarjem“. Pa tudi muštarji iz cesarskih pisarnic so me z globokim spoštovanjem pogledali in mi vselej stol ponudili, kedar sem v pisarno prišel.

Ker so mi oče kmalu umrli, moral sem se tudi kmalu oženiti in živim na svojem lepem posestvu mirno in z zavestjo, da tako lepega posestva kakor jaz nihče nima, in pa take France tudi ne. Je ni, pa je tudi ni!

Predno sem pa od očeta posestvo prevzel, dali so mi nekaj naukov z željo, da bi jih v srečo ohranil in po njih živel. Djali so: Če hočeš srečen gospodar ostati, pridno delaj in delo družij z molitvijo. Pri delu je seveda podlaga zdravje. Kdor dela na polji — ta živi v zdravem zraku, hrana mu diši, želodec dobro vse prekuha in ker tisti, ki na polji ob vsakem vremenu dela, se utrdi, zato mu nobeno vreme ne škodi. On ostane zdrav in postane navadno tako star, da bi človek skoraj mislil, da je smrt na njega pozabila.

Tisti pa, ki lenobo pasejo, kmalu postanejo strašni reveži. Njih posestvo pride „na kant“, oni pa na bolniško postelj. In tam se zbere pri njih postelji sicer ne tropa orlov ali mrčesov, kakor

okrog kakšne mrhovine, vendar pa cela kopica raznih bolezní.

Naši pradedje so znali ceniti zdravje in zato so pridno delali. Pa ne sami, ampak gledali so, da so dobili njih otroci že v nežnej mladosti veselje do dela. Komaj je dobil fantek hlačke, dal mu je oče tudi že kako orodje v roke, katero je oče sam za sinčka napravil. Sinček se je z orodjem igral in tako igraje dobil veselje do dela. Ko je pa dobil veselje do dela, hodil je vedno za očetom in kupal, kako oče delajo. Z dvanajstim letom zastopil se je fantek že tako na delo, da mu ni bilo več treba mnogo kazati. In če je bil kak otrok telesno bolj slaboten, a bil nadarjen, skušali so ga dati v mestne šole. To pa je stalo mnogo truda, da so ga do tega spravili. Dandanes je to drugače postalo, pa časi niso boljši zato, ampak slabši. Kolikokrat slišiš kmeta ali rokodelca svoje lastne stariše še v grobu preklinjati. In zakaj? Zato, ker niso iz njega vsaj kakega milijonarja naredili. Ali zakaj ga pa niso dali študirat, da bi bil sedaj kak minister, ali vsaj deželni predsednik, ali pa najmanj kak bogat dohtar!

In tako se skregajo sami s seboj in so strašno nezadovoljni s svojim stanom. Nosijo se tudi ne po stanu, ampak se oblačijo kakor tisti liberalni bahči — vaški „birtí“. Delo jim smrdi in delajo k večjemu ob nedeljah in praznikih zjutraj, v pohujšanje svojih otrok in pridnih sosedov. Zraven pa mislijo, da imajo v gostilni svoj — dom. Predragi sin, prosim te, ne hodi po gostilnah, ubogaj me. Ne družij se s pijanci. Jej in pij doma, kolikor hočeš, rekli so oče, boš pa še vedno malo zapravil in se zraven tega dobro imel. Človek v

gostilnah sam več zapravi, kakor doma cela družina potrebuje. Nikoli se ti ne bo dobro godilo, če te bodo gostilničarji hvalili in ti se od daleč odkrivali, ker potem boš pijanec, boš sam trpel in družina tvoja s teboj. Če pogledaš po svetu, mnogo jih boš našel, ki tako delajo. In ker sami nimajo veselja do dela, ga tudi otrokom ne morejo dati in ker jim začne kmečki stan mrzeti, zato skušajo svoje sinove v „zvišene“ stanove spraviti.

In tako bodo kmalu časi pri nas taki, da ne bo hotel nihče več to postati, kar sem jaz in kar boš sedaj ti postal. Na kar sem jaz in boš tudi ti ponosen, na naš lepi kmečki stan. Začeli so kmečki sinovi sramovati se tistega stanu, iz katerega so. Vse hoče biti le „nobel, pa nobel“. Seveda bo svet pri tem kmalu doživel, da bode mesto enega, deset sodnikov sodilo enega hudodelca; pri vsaki bolniški postelji sedeli bodo mesto enega, kar štirje zdravniki in čakali, kedaj ga bodo „transferirali“ k „regimentu“ mrtvih, in če bode svet še dolgo stal, gradili bodo železnice in tir pokladali na učenjake, če bodo ti le toliko trdni, da ga bodo držali.

Ker stariši že vsakega otroka, da ima le nos v sredi „ksihta“, silijo šolat se, zato se jih pa tudi mnogo ponesreči. Ostanejo v tretji ali četrti šoli. Naprej ne gre. Za peka tacega na-pol-gospoda vendar ne morejo dati, zato ga dajo učiti se za kaj družega, ali ga pošljejo k železnici, ali pa, če se bojijo, da bi iz žlahte ne prišel — za vaškega dohtarja, včasih tudi za učitelja. Zgodi se tudi, da ga iz šol domu vzamejo. Ker pa niso včasih trdno prepričani, da je v mestu že dosti videl, pošljejo ga kam gori na Nemško, da se tam v kaki

22. marca; v Celovcu (za deželo) dné 24., 26. in 27. marca; v Borovljah dné 29. in 30. marca; v Celovcu (za mesto) dné 31. marca.

(V cerkvenem stolpu obesil) se je dné 5. febr. v Vižah na Zgornjem Koroškem cerkovnikov hlapec Sim. Gasser. Našli so že mrtvega, visečega na vrvi od zvona. Bil je znan pijanec.

(Duhovske zadeve.) Mil. gosp. knezoškof je za časa svojega vladikovanja, t. j. od l. 1887. do 1899. podelil zakrament sv. birme vkup 90.860 osebam. — Č. g. Fr. Vaňša, župnik v Weitensfeldu, je postal župnik v Sirnici. — Pri Uršulinkah v Celovcu je dné 12. febr. umrla č. m. Magdalena Wasserman, stara 72 let. N. p. v m.!

(Osebnosti.) Prestavljeni so gg. sodn. pristavi: Fr. Jantsch iz Beljaka v Celovec, K. Reimoser iz Volšberga v Celovec, dr. L. Urschitz iz Celovca v Volšberg, dr. Fr. Thuile iz Celovca v Beljak, dr. J. Jaritz iz Celovca v Arnfels.

(Drobiž.) Na celovski gimnaziji je bil sklep prvega tečaja dné 10. febr. Od 456 dijakov jih je dobilo 62 odliko, od teh jih je 39 v kn.-šk. „Marijanišču“. Drugi red je dobilo 119 dijakov.

Po drugih slovenskih deželah.

(Izpred celjskega sodišča.) Pred celjskimi porotniki se je vršilo minuli teden več važnih pravd, katere so znova pokazale, v kako žalostnem položaju živimo Slovenci na lastnih tleh. Dne 13. febr. je bila obravnava zoper učitelja g. Gostinčarja iz Žalca. Kakor je večini bralcev že znano, bil je v oni osodepolni noči meseca avgusta 1899. l., ko so zalezovali in napadali celjski Nemci Čehe in Slovence, kakor so napadali v starih časih zloglasni nemški roparski vitezi miroljubne ljudi, napaden tudi učitelj Gostinčar, ko se je vračal po noči iz „Narodnega doma“ domu proti Žalcu. Da se napadalcev otrese, sprožil je v največji sili Gostinčar samokres in slučajno ranil nekega Polanca. Obravnava končala se je še le ob 3. uri popoldne. Porotniki odgovorili so na vprašanje: „je-li Gostinčar v sovražnem namenu sprožil samokres v Polanca“, s 3 glasovi „da“, z 9 glasovi „ne“; bil je torej gledé tega vprašanja nekrivim spoznan. Gledé vprašanja: „je-li kriv prestopka zoper varnost življenja“, pa so porotniki odgovorili z 10 glasovi „da“, z 2 „ne“. Vsled tega je bil Gostinčar obsojen na en mesec zapor in v plačilo zasebnih zahtev Polanca v znesku 1880 K. — Med porotniki, ki so sodili g. Gostinčarja, so bili razven 3 Slovencev sami Nemci. Tudi sodniki so bili sami Nemci. Državni pravdnik Ekl in zdravnik dr. Kepa in dr. Jesenko kot izvedenca tudi sami Nemci! Zagovarjal je Gostinčarja g. dr. Hrašovec. — Dne 14. t. m. so sodili urednika „Domovine“, gosp. A. Beg-a, katerega sta tožila velika Nemca dr. Jesenko in dr. Golitsch zaradi razžaljenja časti. Obravnava se je vršila izključno slovenski. G. Beg je bil obsojen v tritedenski zapor, poostren vsaki teden s postom. — Dan pozneje je bil pred porotniki urednik zloglasnega lista „Deutsche Wacht“. Zaradi razžaljenja dr. Serneca, dr. Hrašovca, učitelja Gostinčarja in Sokolov je bil obsojen na 200 K globe.

(Nemštvo zopet v nevarnosti!) Po nemško-nacionalno-liberalnem taboru je zopet grozovit vik in krik. Bridko tožijo, da je — nemštvo zopet

gostilni uči kleti, pridušati se, piti, kvartati in drugih podobnih „čednostij“. Ko je prepričan, da zdaj vse zna, pride sam domu, ni treba ponj poslati. Delati ne zna, a tem bolj vé, kako se denar zapravlja, na posodo jemlje in dolg dela. Ni čuda, da tako izgojen gospodar kmalu zapravi vse svoje in ženino premoženje. Nazadnje pa gre po svetu, dostikrat celo v Ameriko. Svojemu rojstnemu kraju pa zapusti iz čistega domoljubja — dolgove, ubogo ženo in kopo otrok. Njemu se v Ameriki izvrstno godi. Ker tam ravno na take „lumpe“ čakajo, preskrbijo jih z najbolj mastnimi službami: eni „pucajo“ stranišča, drugi snažijo po mestu „kanale“, tretji čedijo umazane čevlje in četrti na cesti kamenje tolčejo. To je potem konec — napačne ali slabe vzgoje.

Smešničar.

* (Počasna žena.) Neki mož z imenom Cence je imel sila počasno ženo. Vedno jo je moral opominjati: „Kar danes lahko storiš, na jutri ne odlašaj!“ Malo dnij pred sv. Vincencijem pa jima prinese botra kolin, klobas in mesa. Mož se botri lepo zahvali, svoji ženi pa reče: „To bodeva imela za moj god!“ — Na sv. Vincencija gre mož k sv. maši. Vesel hiti potem domov. Ženi že na pragu reče: „Zdaj pa le hitro napravi, kar imaš!“ Žena ga hitro vpraša: „Misliš tisto od botre? Pa mi vedno praviš: Kar danes lahko storiš, na jutri ne odlagaj; jaz sem že vse sama pojedla, ker sem se bala, da bi te razžalila, ker je danes tvoj god.“

* (Praktičen pijanec.) A: Kako da imaš dve postelji v sobi? — B. Veš, ponoči vsaj jedno ložje najdem.

v veliki nevarnosti. Zakaj? Za Spodnjo Štajersko se ima imenovati poseben dež. šolski nadzornik za ljudske šole. Da se to zgodi, je povsem prav, ker eden šolski nadzornik za celo deželo nikakor ne more zadostovati. A da bi Slovenci imeli svojega nadzornika, tega nemški prenapetneži ne morejo strpeti, in zato so že začeli divjo gonjo zoper to imenovanje. Kakor svoj čas zoper celjsko gimnazijo, divjajo sedaj tudi zoper slov. deželnega šolskega nadzornika, umetno razburjajo ljudstvo in kličejo na pomoč ves svet. Dne 19. t. m. so imeli v Gradcu že velik shod zoper to imenovanje. To zopet kaže, kdo v Avstriji moti narodnostni mir.

(Drobne novice.) V Ljubljani je umrl dné 13. febr. č. g. prošt A. Jarc, starosta ljubljanske duhovščine. Mnogo je deloval v dobroteljskih društvi. Dosegel je 87 let. N. p. v m. — Dne 13. t. m. so obhajali v deželnem gledališču v Ljubljani proslavo 1000. slovenske predstave. — Morilec Žvana, ljubljanski gostilničar Blaž Ravnik, je pomiloščen ter se mu je premenila smrtna kazen v dosmrtno ječo. Prepeljali so ga v Gradišče. Prej je hotel zbežati iz ljubljanske kaznilnice, a so ga še pravočasno zasačili. — V Sičanu pri Pulju je prišla svinja v kuhinjo kmetice Marzin, kjer je ležal v zibelki 40 dni stari otrok. Svinja mu je odžrla glavo.

Iz slovanskega sveta.

Češko. Čehi se marljivo organizujejo na gospodarskem polju, da bi ne bili kakor dozdej odvisni od nemških obrtnikov. Imajo že razna narodna podjetja, n. pr. za izdelovanje svinčnikov, žveplenk, črnila itd. Sedaj pa se je ustanovilo narodno podjetje za izdelovanje raznih vrst mila (žajfe) v Kromerizu na Moravskem. — V Pragi se je ustanovil „Slovanský klub“, čigar namen je, uresničevati misel o slovanski vzajemnosti. Le-to društvo bode središče, v katerem bode v prihodnje omikani Čeh osebno se seznanjal s Slovani, ki bodo Prago obiskali in tako utrjeval in negoval dejansko znanje jezikov in stvari slovanskih. Da so Čehi s tem pravo zadeli, je vidno iz tega, da je židovska „Neue Fr. Presse“ društvo že ovadila, češ, da je njegov namen: „Češko duševno združiti z Rusijo“. Žid mora v vsako stvar vtikati svoj nos!

Poljsko. Delajo se priprave, da bi bil za blaženega razglašen poljski duhovnik Wojciech Menczinski iz D. J., ki je bil l. 1643. v Zaponsku mučen z duhovniki: Rubinom, Dydakom in drugimi. — Kako se Poljakom na Poznanjskem godi, je znano. Nemci v „rajhu“ napenjajo vse moči, da bi jih ponemčili in tako uničili. Vsa pomagila so jim v ta namen dobra. Kako so pravični proti Poljakom, kaže sledeči dogodek: Urednik lista „Kuryer Poznanski“ je imel zadnje dni pravdo z nekim nemškim vaškim učiteljem, o katerem je objavil poročilo, da je poljskim otrokom rekel: „Pojdite rajši v hlev kakor v cerkev“. Če tudi je velika večina otrok potrdila, da je te besede dotični učitelj večkrat izrekel, če tudi učitelj sam popolnoma ni zanikal možnosti takih besed, vendar je bil urednik obsojen v globo 600 mark. Akopram je mestni župnik kot priča potrdil, da isti učitelj ne hodi niti k spovedi niti v cerkev, vendar pruska sodnija ni priznala, da je urednik objavljajoč to poročilo, ravnal z dobrim namenom, braniti katoliško vero in njene ustanove.

Križem sveta.

(Papež in influenza.) Tudi po Laškem, kakor med nami, razsaja gripa ali influenza; celo papeže palače prebivalcev se je lotila, samo sv. Očeta je pustila pri miru. Zadnji čas so sv. Oče rekli svojemu domačemu zdravniku Lapponiju: „Tu so zadnjih dvajset let ljudje že več ko stokrat napovedali mojo smrt, le zdaj, ko še edini po koncu stojim, se ne zmenijo več za me.“ Res se sveti Oče prav dobro počutijo.

(Podpirajte katoliški tisk!) Sveti Oče Leon XIII. si želi, da bi v vsaki katoliški družini bil katoliški časnik. Sloveči škof mogunjski, W. E. Ketteler je rekel: „Katoličan, ki katoliškega tiska po svojih močeh ne podpira, nima pravice imenovati se zvestega sina katoliške cerkve.“

(30.000 usmiljenih bratov in sester) deluje v protestantski Nemčiji. V 1000 bolnišnicah strežejo pol milijonu bolnikov. Iz tega se vidi, čemu so katoliški redovi. — Samo v celovski bolnišnici usmiljenih sester ne marajo!

(Dežela brez kadilcev.) Abesinija je edina dežela na svetu, kjer se ne sme kaditi. Postava, po kateri se kadenje prepoveduje, je bila izdana leta 1842.

(Kako Buri streljajo.) Kako znajo Buri streljati, o tem pripoveduje uradnik neke tovarne za puške razne imenitne dogodbe, katerih je bil sam priča. Pred štirimi leti je prišlo pet zastopnikov iz Transvala v Berlin, da bi naročili večje število pušek. Ko so puške poskušali, so tudi Buri šli gledat, da bi poskušnje nadzorovali. Najboljši strelci tovarne so streljali v tarčo 500 metrov oddaljeno

in zadeli skoraj vsi v sredino. To pa Bure ni nič posebno iznenadilo. Molče je vzel eden iz Burov, sedemdeset let star gospod, puško in je vstrelil podobi najprej v desno, potem v levo oko. Ravno tako so merili in streljali drugi Buri. Kako znajo streljati, je pokazal gospod, ki je pri hitrem streljanju okoli podobine glave naredil cel venec iz strelcev. Občudovanja vredno pri tem pa je bilo, da je vseh šest krogel tičalo v lesu tarče v določeni daljavi, kakor bi bili streljaji prej na centimetre odmerjeni. Ko so Buri za tako spretnost želi hvalo, rekli so, da doma vsak rojak tako dobro strelja. S takimi strelci seveda Angleži nimajo lahkega dela.

(Vojska v južni Afriki.) Na Angležkem je veliko veselje, ker se je Angležem posrečilo prodreti do Kimberleya in osvoboditi tamošnjo posadko. Čudno je, da so se Buri umaknili, ne da bi prej bila kakšna večja bitka. Buri so odšli torej prav s preudarkom, da Angleže zvabijo tudi tukaj v past. Zadnja poročila že pravijo, da so Buri začeli Angleže z nova nadlegovati in da jim hočejo pretrgati zveze z drugimi četami. Na srednjem bojišču Buri prodirajo še vedno in vzeli so Angležem mesto Rensburg. Dalje so Buri Angležem vzeli mnogo živeža, streliva itd.

(To in ono.) Dne 6. marca bode na Dunaju splošni shod poštarjev in poštnih odpraviteljev iz vse Avstrije. — Francozi in Angleži so na Ogrskem pokupili za vojne potrebe več tisoč konj. Vsled tega je cena konjem poskočila. — Žito zimske setve je plesnivec pod snegom močno poškodoval in pričakovati je, da bo žito vsled tega postalo dražje. — Na Francoskem je vlada izdala stroge zakone proti odločnim katoličanom, češ, ti hujskajo proti republiki. Za Francijo bi pač bilo bolje, da bi pustila katoličane na miru in otresla židovski jarem liberalizma. — Influenca vedno hujše razsaja zlasti po velikih mestih. V Monakovem so imeli 60 tisoč bolnikov, v Berlinu 80 tisoč.

Književnost.

Dijaški molitvenik „Flos juvenis“ — Mladenški cvet“ je izšel v Ljubljani. Zbrane so v tem molitveniku jako lepe molitve v latinskem in slovenskem jeziku. Vsak dijak bode knjižice zelo vesel, tudi jezik je v njej čist. Dobiiva se v „Katoliški bukvarni“ v Ljubljani. V usnuju z rudečo obrezo stane 2 K 60 v, v platnu 2 K 20 v.

„Uvod v narodno gospodarstvo.“ Tako se imenuje ravnokar izšla knjižica, preložena iz francosčine. Žal da ne vstreza sedanjim nazorom in potrebam, ker je bila spisana v izvirniku že l. 1874. Uredil jo je Vek. Kukevec. Cena 1 K, po pošti 1 K 10 v. — Knjiga se naroča pri M. I. Nerat-u, uredniku „Popotnik“-ovem v Mariboru in se dobi tudi v vseh knjigotržnicah po Slovenskem.

Cerkvena glasba. Skladatelj g. Valentin Stolzer je ravnokar dovršil „Svete pesmi za postni in velikonočni čas“, koja zbirka obsega 10 postnih in 13 velikonočnih cerkveno potrjenih pesem s 24 napevi, katere je ocena kot lahke, primerne, pravilno in lepo ubrane za najboljše skladateljevo delo spoznala. Ker je tisk te skladbe že naprej platiti, naj častiti p. n. naročniki za komad nizko postavljene zneske po 2 K 10 v takoj g. V. Stolzerju, bivšemu učitelju v Gradcu (Herrgottswies-Gasse 24 E), pošljejo. „Svete pesmi za adventni in božični čas“ so morale za sedaj izostati, ker se za te ni pravočasno dovolj naročnikov oglasilo; pridejo pa prihodnjč na vrsto.

Naša gospodarska organizacija.

Vabilo.

Gospodarska zadruga v Sinčivasi ima svoj

I. letni občni zbor

v nedeljo dné 25. febr. v svojem skladišču v Sinčivasi. Zborovanje se prične ob 1/3. uri popoldne.

Na dnevnem redu je poročilo o dosedanjem delovanju zadruga in o letnem računu.

Zborovanje je pristopno samo zadrugnikom.

Odbor.

(I. letni račun „Gospodarske zadruga v Sinčivasi“ do 31. decembra 1899. leta.) Dohodki: 1. Vplačani deleži 13.551 gld. 83 kr. 2. Pristopnine 8 gld. 50 kr. 3. Izposojila 14.670 gld. 4. Državna podpora 2000 gld. 5. Prodano blago 2812 gld. 79 kr. 6. Prodani inventar 8 gld. 70 kr. 7. Vrnjeni stroški 50 gld. 8. Prehodna svota 150 gld. 9. Stanovnine 5 gld. Vkup 33.256 gld. 82 kr. — Stroški: 1. Stavbeni konto 12.683 gld. 67 kr. 2. Hiša št. 6. v Velikovecu 5000 gld. 3. Popravljanje te hiše 1093 gld. 42 kr. 4. Koleki in pristojbine 195 gld. 01 kr. 5. Odškodnine za pota 113 gld. 36 kr. 6. Načrti za stavbo 320 gld. 48 kr. 7. Urad 20 gld. 65 kr. 8. Tiskovine 83 gld. 73 kr. 9. Stavbeni prostor 400 gld. 10. Lesena uta kupljena 125 gld. 11. Drevesnica 213 gld. 12. Režija 404 gld. 13. Posojila 75 gld. 14. Inventar 421 gld. 24 kr. 15. Vrnjena posojila 1800 gld. 16. Razno 192 gld. 28 kr. 17. Na blago izposojeno 9673 gld. 02 kr. 18. Gotovina dné 31. dec. 1899: 442 gld. 96 kr. Vkup 33.256 gld. 82 kr.

Gospodarske stvari.

(Vrednost gnojnice.) Vsaki kmet vé, koliko je vreden hlevski gnoj, redkokdaj pa vidiš, da bi kmetje tudi gnojnico tako nabirali kakor gnoj in jo potem tudi prav porabili. Nikjer se pri nas ne vidi gnojnične jame, povsod pa, da teče gnojnica po potu in po vasi naprej. To kaže, da večina naših kmetov ne vedó, da more gnojnica na naših poljih, posebno pa na travnikih, mnogo koristiti in hlevski ali pa umetni gnoj nadomestiti.

Glavne tvarine v gnojih sploh so: dušik, fosforova kislina in kali; te tvarine kupujemo tudi v umetnih gnojilih. V gnojnici nahajajo se 0.15% dušika, 0.50 kralija in nekaj kisline. Ako računimo po vrednosti umetnih gnojil, je en hektoliter gnojnice vreden 25 kr. Od ene srednje goveje živine se dobi na leto okoli 30 do 40 hektolitrov gnojnice; od 5 krav n. pr. se lahko nabere na leto 150 hektolitrov gnojnice in ako hektoliter računimo samo po 20 kr., iznaša na leto 30 do 40 gld. Kakor se pa sedaj ravna z gnojnico, da se namreč deloma posuši, deloma pa izteče, izgubimo gotovo polovico, ali pa vso zgornjo vrednost, t. j. do 20 gld. Ta dokaz je sicer le teoretičen (bolj znanstven), vidi se pa vendar, da je nepravilno ravnanje z gnojnico kmetu v veliko škodo.

Navadno se gnojnica zbira v odprtih in plitvih gnojničnih jamah poleg hleva. Potrebno pa je, da se jame iz cementa in kamna naredé; v majhnih kmetijah, kjer nimajo veliko živine, more jo kmet sam napraviti in namesto cementa in kamna naj vzame glinjo (ilovico). Glavna reč je le, da gnojnica ne more izteči. Naravnost iz hleva v jamo naj se naredi jarek, po katerem teče gnojnica iz hleva. Za izvožnjo na polje se naj rabi sod ali druga primerna posoda. — Gnojnici pa manjka fosforove kisline. Ta važni snov pa rastline ravno tako potrebujejo, nego dušik in kalij, ki sta v gnojnici. Večletno gnojenje s samo gnojnico pozroča nastop raznih plevel; to se je že marsikateremu dogodilo in ga vstrašilo. Manjkajoča kislina se nadomesti s superfosfatom. Na 400 litrov gnojnice se vzame 1 kilogram superfosfata, ali pa na 100 litrov $\frac{1}{4}$ kilograma; 100 kilogr. superfosfata stane 11 K 40 v, in na tej množini ima en kmet celo leto zadosti.

Najugodnejši uspehi se z gnojnico dosežejo na travnikih. Pri sodu mora biti na zadnjem kraju voza luknja in naprava, da se iztekajoča gnojnica enakomerno razdeli, in sicer tako široko, kakor je širok voz. Travnik se gnoji navadno v marcu ter aprilu, ob letu pa neposredno po košnji; izrastla trava se z gnojnico ne sme gnojiti, ker bi vtegnila po nji dišati. Opomniti moram še, da je sveža gnojnica za mlado travo preojstra in da jo je treba pustiti nekaj tednov v jami. Ako je pa treba travnik s svežo gnojnico politi, naj se pred porabo prilije polovica vode, da gnojnica postane manj ojstra. Kmalu se na travnikih vidi, da je na pognojenih krajih trava bolj temna, večja in tečnejša. Poskušnje so pokazale, da v mnogih slučajih gnojnica isti uspeh prinese, kakor umetna gnojila. V Švici, kjer je živinoreja na jako visoki stopinji in kjer so kmetje večinoma v blagostanju, skrbno nabirajo vsako kapljico gnojnice in povišajo ž njo doneske travnikov. Pri nobeni hiši ne manjka gnojnične jame in po vsaki košnji na novo pognoje travnike.

Kmetje, glejte torej bolje na gnojnico, saj nabiranje ne stane nič. Porabite jo za gnojenje travnikov, da tako pridelate več krme; s tem bode mogoče več ali pa boljše živino rediti. —m—

Tržne cene.

V Celovcu, dné 15. februarja.

Ime blaga	na birne		na hektolitre		Prignalo se je
	K	v	K	v	
pšenica . . .	—	—	—	—	— konjev
rž	8	28	10	35	2 pitanih volov
ječmen . . .	—	—	—	—	49 vprežnih volov
oves	4	29	5	36	5 juncev
turšica . . .	7	47	9	34	45 krav
pšeno	15	—	18	75	1 telic
fižol	—	—	—	—	20 pitanih svinj
krompir . . .	2	20	3	56	276 prascev
leča	—	—	—	—	
grah	12	—	15	—	

Pitani voli so po — K do — K, vprežni voli po 240 K do 248 K, krave po 80 K do 240 K.

Sladko seno je meterski cent po 4 K 40 v do 4 K 90 v, kislo seno po 3 K — v do 4 K — v, slama po 2 K 90 v do 3 K 40 v.

Promet je bil slab, kupčija mlačna. Kupci iz Celovca in okolice, pa s Tirolskega.

Velikovec, dné 14. februarja. Prignali so 190 volov, 67 krav, 7 telic, 2 kozi, 25 zaklanih in 28 živih svinj. Cena pitanih volov 58 do 62 K, tovornih volov 52 do 58 K, za metriški cent. Cena zaklanih svinj 80 do 88 v za jeden kilo mesa.

Vkljub slabemu vremenu je bil promet z govejo živino jako dober, prišli so mesarji iz Celovca in okolice.

Sejmovi meseca marca. Dné 3. v Volsbergu; 5. v Št. Vidu; 7. v Beljaku; 12. v Labudu; 20. v Spod. Dravogradu; 21. v Beljaku; 26. v Pliberku; 29. v Št. Pavlu v labudski dolini.

Dražbe.

Celovec. Dné 27. febr. ob 9. uri v Kvalicah pri Porečah ob vrbskem jezeru, hiš. št. 11.: dva konja, pet krav, telica, dve svinji, devet prašičev, šest ovc, rž, oves, slama, voz, sani, razno orodje.

Vabila.

Hranilnica in posojilnica v Ziljski Bistrici bode imela svoj letni občni zbor v nedeljo dné 4. marca 1900 ob 2. uri popoldne pri Nežmanu v Ziljski Bistrici s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo tajnikovo — 2. Odobrenje računa in razdelitev čistega dobička. — 3. Volitev načelnstva. — 4. Sprememba pravil. Vse zadržniške prijazno vabi

načelnstvo.
Hranilnica in posojilnica v Tinjah, registrovana zadruga z neomejeno zavezo, priredi svoj redni občni zbor v nedeljo dné 4. marca 1900 pri Bužljeju v Vabni vasi ob $\frac{1}{4}$ 4. uri popoldne s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo načelnstva. 2. Odobrenje letnega računa. 3. Razdelitev letnega dobička. 4. Volitev načelnstva. 5. Razni nasveti. K obilni udeležbi vabi

načelnstvo.
Hranilnica in posojilnica pri Devici Mariji na jezeru v Prevaljah, registrovana zadruga z neomejeno zavezo, ima svoj letni občni zbor dné 11. sušca t. l. pri Stoklu v Farni vasi ob 3. uri popoldne s sledečim dnevnim redom: 1. Potrdilo letnega računa. 2. Razdelitev čistega dobička. 3. Izvolitev načelnstva in računskega pregledovalca. 4. Razni nasveti. — Če bi ob določeni uri ne prišlo zadosti zadržnikov, bode eno uro pozneje drug občni zbor, pri katerem se sklepa ob vsakem številu udov. Odbor.

Vabilo

k ustanovnemu zboru „mlekarske zadruge v Št. Jakobu v Rožni dolini“ dné 27. febr. ob 3. uri popoldne v posojilnični hiši. Na dnevnem redu je predavanje g. potovalnega učitelja Šumi-ja, ustanovitev mlekarske zadruge, volitev odbora za mlekarno, ter volitev novega odbora za kmetijsko podružnico (živinorejsko društvo). Kmetovalci, pridite v obilnem številu.

Vabilo.

Hranilnica in posojilnica v Glinjah
ima svoj

letni občni zbor

v nedeljo dné 18. marca ob 3. uri popoldne v gostilni Lovro Zablačana na Trati pri Glinjah s sledečim vspešdom:

1. Poročilo o delovanju posojilnice l. 1899. 2. Odobrenje računa. 3. Razdelitev čistega dobička. 4. Volitev odbora in računskih pregledovalcev. 5. Sprememba in razširjenje pravil. 6. Razni nasveti.

Loterijske srečke od 17. februarja 1900.

Gradec 73 61 25 19 68
Dunaj 61 72 58 40 66

NAZNANILA.

Dober kup!

Iz knjižnice rajnega č. g. Lenc-a ima več nemških in slovenskih homiletičnih spisov na prodaj Anton Kaplan, kaplan v Pliberku.

Novosezidana hiša,

ki ima 5 sob in hlev s skednjem, okoli hiše lep sadni vrt in njivo za 9 birnov posejanja, se prodá iz proste roke. Več pove posestnica Antonija Kandut, p. d. Šogelnica v Štebnu v podjurski dolini, pošta Globasnica na Koroškem.

Na prodaj imam

okolu 250 meterskih centov sladkega sena in kakih 70 meterskih centov detelje. Oddaja se tudi na drobno od 10 centov naprej. Cena po dogovoru. Janez Vošpernik, posestnik v Gorjah; pošta Vrba na Koroškem.

C. in k. tovarna za orgle
dvorna

bratov
RIEGER
v Krnovem (Jägerndorf)
avstr. Šlezija
izdeluje izvrstne in cene
cerkvene orgle.

Dr. Alojzij Krant,
odvetnik v Celovcu,
na benediktinskem trgu št. 4., I. nadstropje.
Uradne ure so od $\frac{1}{2}$ 9. do 12. ure zjutraj
in od 3. do 6. ure popoldne.
Ob nedeljah je pisarna zaprta.

Služba organista in mežnarja
se takoj oddá v Borovljah.
Oglasiti se je osebno pri cerkvenem predstojništvu.

Lepo posestvo

na Spodnjem Koroškem, z 36 birni posetve, hiša in gospodarsko poslopje, se pod prav ugodnimi pogoji proda ali pa dá v najem. Natančneje se izvé pri občinskem uradu na Bistrici pri Pliberku.

Umetnijski zavod
za
slikarje na steklo.
B. Škarda
v Brnu.
Odlikovani osemkrat
s prvimi darili.
Poseben zavod
za slikana
cerkvena okna v
vsakem slogu in
vsaki izpeljavi.
Ceniki, proračuni, načrti in osnutki, kakor vsi
strokovnjaški nasveti zastonj.

Brady-jeve
želodčne kapljice
(prej Marijacejske želodčne kapljice)
pripravljene v lekarni „pri ogerskem kralju“
C. Brady-a na Dunaju I., Fleischmarkt 1,
so starodavno in znano pomagilo, ki krepeča želodec pri
slabi prebavi in želodčnih težavah.
Ena steklenica stane . . . 40 kr.
Dvojnata steklenica . . . 70 „
Zopet moram opozarjati, da moje kapljice ponarejajo. Pazi se naj torej pri nakupu na zgornjo varstveno znamko s podpisom C. Brady in zavrne se naj vsak izdelek, ki nima zgornje varstvene znamke in podpis C. Brady.
Želodčne kapljice lekarnarja
C. Brady
(prej Marijacejske želodčne kapljice)
so zavite v rudeče škatljice in imajo podobo Marijacejske matere božje kot varstveno znamko. Pod varstveno znamko mora biti zraven stoječi podpis C. Brady.
Posamezni deli so navedeni.
Želodčne kapljice se pristne dobivajo v vseh lekarnah.

Tiskarna družbe sv. Mohorja
se uljudno priporoča za natiskovanje vizitnic,
pismenih zavetkov itd. po najnižjih cenah.

Pristne
kranjske klobase,
pravi borovničar in brinjevec,
žimo od 60 kr. naprej, pošilja
Albin Rant,
trgovec v Kranju.